

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน



คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๔/๒๕๖๘

เรื่อง สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีร้องเรียนว่า พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ดำเนินคดีล่าช้า ทำให้เสียสิทธิประโยชน์ของผู้ต้องขัง

ผู้ร้อง



ผู้ถูกร้อง พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรวังสะพุง จังหวัดเลย

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ร้องเรียนทางไปรษณีย์ผ่านเรือนจำกลางคลองไผ่ ตามหนังสือ ที่ ยธ ๐๗๓๗/๒๐๙๘ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๗ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับไว้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามคำร้องที่ ๑๕๙/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ว่า ผู้ร้องถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลางคลองไผ่ในความผิดต่อชีวิต ๒ คดี คือ (๑) คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ศาลจังหวัดขอนแก่นเกินพิกัดจำคุกตลอดชีวิต คดีถึงที่สุดแล้วเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๙ และ (๒) คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ศาลจังหวัดเลย พิกัดจำคุก ๒๕ ปี ๙ เดือน โดยนับโทษต่อจากคดีที่ ๑ คดีถึงที่สุดแล้วเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๕ ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องสอบสวนคดีที่ (๒) ล่าช้าเกินสมควร เนื่องจากผู้ร้องให้การรับสารภาพทั้งสองคดีมาโดยตลอด ทำให้ผู้ร้องเสียสิทธิประโยชน์ของผู้ต้องขังตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์ จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

/๒.๑ รายการ ...

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ สำเนาหนังสือสำนักงานอัยการจังหวัดเลย ที่ อส ๐๐๓๗(ลย)/๔๓๐๓ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง เรื่อง แจ้งคำสั่งให้งดการสอบสวน

๒.๑.๒ สำเนามาหมายจับศาลจังหวัดเลย ที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๔

๒.๑.๓ สำเนาหนังสือสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ที่ ลย ๐๒๒๙/๕๐๓ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดขอนแก่น

๒.๑.๔ สำเนาหนังสือสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ที่ ลย ๐๒๒๙/๕๐๔ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงผู้พิพากษาศาลจังหวัดขอนแก่น

๒.๑.๕ สำเนาบันทีกข้อความสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ที่ ลย ๐๒๒๙/๕๐๕ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น

๒.๑.๖ สำเนาหนังสือสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ที่ ลย ๐๒๒๙/๕๐๗ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดขอนแก่น

๒.๑.๗ สำเนาคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดเลย ที่ ๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการตำรวจเป็นพนักงานสอบสวนร่วมสอบสวนคดีอาญา

๒.๑.๘ สำเนาหนังสือสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ที่ ลย ๐๒๒๙/(ไม่ระบุ) ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ ถึงอัยการจังหวัดเลย

๒.๑.๙ สำเนาหนังสือสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ที่ ดช ๐๐๑๙(ลย).(๑๐)๖/๖๙ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองไผ่

๒.๑.๑๐ สำเนาหนังสือเรือนจำกลางคลองไผ่ ที่ ยธ ๐๗๓๙/๐๕๕๖ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง

๒.๑.๑๑ สำเนาหนังสือสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ที่ ดช ๐๐๑๙(ลย).(๑๐)๖/๒๖๙ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองไผ่

๒.๑.๑๒ สำเนาหนังสือเรือนจำจังหวัดเลย ที่ ลย ๐๐๒๕/๔๕๕ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง

๒.๑.๑๓ สำเนาคำพิพากษาศาลจังหวัดเลย คดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔

๒.๑.๑๔ สำเนาหนังสือสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ที่ ดช ๐๐๑๙(ลย).(๑๐)๖/๘๘๒ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดเลย

๒.๑.๑๕ สำเนาหนังสือเรือนจำกลางคลองไผ่ ที่ ยธ ๐๗๓๙/๓๐๑๘ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง

๒.๑.๑๖ สำเนาหนังสือสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ที่ ดช ๐๐๑๙(ลย).(๑๐)๖/๑๓๕๑ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองไผ่

๒.๑.๑๗ หนังสือเรือนจำกลางคลองไผ่ ที่ ยธ ๐๗๓๙/๓๙๐๓ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๘ บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ สถานีตำรวจภูธรวังสะพุง

๒.๑.๑๙ หนังสือสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ที่ ดช ๐๐๑๙(ลย).(๑๐)๖/๔๕๗๓ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒๐ หนังสือเรือนจำกลางคลองไผ่ ที่ ยธ ๐๗๓๙/๖๖๗๓ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ปรากฏตามความเป็นมาในข้อ ๑ ของรายงานนี้

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

สถานีตำรวจภูธรวังสะพุงซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกร้องชี้แจงว่า

๑) วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ เวลาประมาณ ๑๗.๑๕ น. พันตำรวจโท [REDACTED] รองผู้กำกับการสอบสวน สถานีตำรวจภูธรวังสะพุง (ยศและตำแหน่งขณะนั้น) ปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนเวร ได้รับแจ้งจากศูนย์สื่อสารว่า มีเหตุคนร้ายใช้อาวุธปืนยิงขณะรถแล่น มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ๔ คน เหตุเกิดบนถนนวังสะพุง บริเวณบ้านเล้า หมู่ที่ ๒ ตำบลวังสะพุง อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดเลย จึงไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ พบรถตู้ยี่ห้อโตโยต้า สีขาว ป้ายทะเบียนกรุงเทพมหานคร จอดอยู่หน้าบ้านของชาวบ้าน สภาพรถมีร่องรอยถูกยิงด้วยกระสุนปืนหลายแห่ง ที่เบาะนั่งผู้โดยสารพบศพคนตาย ส่วนผู้บาดเจ็บ ๔ คน ถูกส่งไปรักษาที่โรงพยาบาล

๒) พยานให้การว่า พยานกับผู้เสียหายเดินทางโดยรถตู้จากอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ น. เพื่อจะไปร่วมงานแต่งงานที่ ตำบลทรายขาว อำเภอมัญจาคีรี มีหนึ่งในผู้เสียหายเป็นผู้ขับ ต่อมาเวลาประมาณ ๑๖.๓๐ น. ในขณะที่ขับรถมาถึงที่เกิดเหตุ มีคนร้ายไม่ทราบว่าเป็นผู้ใดและจำนวนเท่าใดขับรถยนต์ประกบข้างรถยนต์คันเกิดเหตุ แล้วใช้อาวุธปืนไม่ทราบชนิดและขนาด ยิงใส่รถยนต์คันเกิดเหตุแล้วหลบหนีไป เป็นเหตุให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ผู้เสียหายจึงขับรถไปขอความช่วยเหลือจากชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียง

๓) พันตำรวจโท [REDACTED] ได้สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน และรับคำร้องทุกข์เป็นคดีอาญาที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ ระหว่างผู้เสียหายกับพวก รวม ๖ คน

เป็นผู้กล่าวหา และผู้ต้องหาไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด ในความผิดฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ร่วมกันมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต พาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้พาติดตัวและโดยไม่มีเหตุอันสมควร ต่อมาสรุปสำนวนการสอบสวนโดยเห็นควรงดการสอบสวน และเสนออัยการจังหวัดเลย ตามหนังสือ ที่ ลย ๐๐๒๙.๓/๑๗๑ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งอัยการจังหวัดเลยมีคำสั่งให้งดการสอบสวน ตามหนังสือที่ อส ๐๐๓๗(ลย)/๔๓๐๓ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓

๔) วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๔ พันตำรวจโท [REDACTED] รองผู้กำกับ การสืบสวน ๑ กองบังคับการสืบสวนตำรวจภูธรภาค ๔ (ยศและตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รายงานผลการสืบสวนในคดีนี้ ปรากฏผู้กระทำความผิด ๙ ราย และขอศาลออกหมายจับ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔ สถานีตำรวจภูธรวังสะพุงได้ทำหนังสืออายัดตัวผู้ร้องไปยังเรือนจำจังหวัดขอนแก่น และเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องได้เข้าสอบปากคำและแจ้งข้อกล่าวหาผู้ร้องที่เรือนจำจังหวัดขอนแก่น

๕) โดยที่มีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคน และมีความยุ่งยากซับซ้อนในการหาพยานหลักฐาน อีกทั้งยังไม่มีแนวทางปฏิบัติและระเบียบที่ชัดเจนเกี่ยวกับข้อกำหนด ขั้นตอน วิธีการโอนตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังนอกเขตศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี ทำให้มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีอาญานี้

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ ณ สถานีตำรวจภูธรวังสะพุง อำเภอวังสะพุง สรุปได้ดังนี้

(๑) ผู้ถูกร้องได้แจ้งผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น ให้อายัดตัวผู้ร้อง ตามบันทึกข้อความที่ ลย ๐๒๒๙/๕๐๕ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔ และมีหนังสือ ที่ ลย ๐๒๒๙/๕๐๗ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔ แจ้งผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดขอนแก่น ขอเข้าสอบปากคำผู้ร้องเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ และได้สรุปสำนวนการสอบสวนเสนออัยการจังหวัดเลย เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ โดยมีความเห็น ดังนี้

(๑.๑) เห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ ๑ ที่ ๔ และที่ ๘ ฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ร่วมกันมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต และร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวและโดยไม่มีเหตุอันควรเร่งด่วนตามพฤติการณ์

(๑.๒) เห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ ๕ และที่ ๗ ฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนโดยเป็นผู้ใช้ จ้าง วาน

(๑.๓) เห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ ๒ (ผู้ร้อง) ที่ ๓ ที่ ๖ และที่ ๙ ซึ่งถูกอายัดตัวที่เรือนจำ ความผิดฐานเดียวกับผู้ต้องหาที่ ๑ ที่ ๔ และที่ ๘

(๒) สถานีตำรวจภูธรวังสะพุงได้มีหนังสือ ที่ ตช ๐๐๑๙(ลย).(๑๐)๖/๖๙ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองไผ่เพื่อขออายัดตัวผู้ร้องไว้ดำเนินคดี เนื่องจากได้รับแจ้งจากกองกำกับการ ๖ กองบังคับการปราบปราม กรุงเทพมหานคร ว่าผู้ร้องถูกคุมขัง อยู่ในเรือนจำกลางคลองไผ่ ซึ่งตรวจสอบพบว่าผู้ร้องมีหมายจับของศาลจังหวัดเลย ที่ [REDACTED]

(๓) เรือนจำกลางคลองไผ่ได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๗๓๙/๐๕๕๖ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง เนื่องจากได้รับคำร้องของผู้ร้องขอให้ส่งคำร้อง ไปยังสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง เพื่อให้ถอนการอายัด

(๔) สถานีตำรวจภูธรวังสะพุง ได้มีหนังสือ ที่ ตช ๐๐๑๙(ลย).(๑๐)๖/ ๒๖๙ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองไผ่ ให้พิจารณาการโอนตัวผู้ร้องไป คุมขังที่เรือนจำจังหวัดเลย เพื่อให้พนักงานอัยการจังหวัดเลยพิจารณาสั่งฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดเลย

(๕) เรือนจำกลางคลองไผ่ได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๗๓๙/๓๐๑๘ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรวังสะพุงแจ้งว่า ได้รับคำร้องของผู้ร้องขอให้ส่งคำร้อง ไปยังสถานีตำรวจภูธรวังสะพุง เพื่อให้ถอนการอายัด ต่อมาสถานีตำรวจภูธรวังสะพุงมีหนังสือที่ ตช ๐๐๑๙(ลย).(๑๐)๖/๑๓๕๑ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๖ ขอถอนการอายัดผู้ร้องแล้ว

๒) วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้สอบถามข้อมูลจาก กลุ่มงานรับฟ้อง ศาลจังหวัดเลย ทางโทรศัพท์หมายเลข ๐๔๒ ๘๑๕ ๑๑๒ สรุปได้ว่า พนักงานอัยการ สั่งฟ้องผู้ร้องต่อศาลจังหวัดเลยเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

๒.๒.๔ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เรือนจำกลางคลองไผ่ชี้แจงว่า

๑) ผู้ร้องมีประวัติต้องโทษครั้งแรกที่เรือนจำกลางขอนแก่น ฐานความผิด ต่อชีวิต ศาลจังหวัดขอนแก่นตัดสินจำคุกตลอดชีวิต ตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] แต่เนื่องจากกำหนดโทษสูง เรือนจำกลางขอนแก่นจึงย้ายผู้ร้องไปยังเรือนจำกลางคลองไผ่เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ ผู้ร้องเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นเยี่ยม ได้รับพระราชทานอภัยโทษ เหลือกำหนดโทษ ๑๔ ปี ๙ เดือน ๒๔ วัน จะพ้นโทษในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ และผู้ร้องไม่เคยมีประวัติการกระทำ ผิดวินัยในเรือนจำกลางคลองไผ่

๒) ขณะที่ผู้ร้องถูกคุมขังที่เรือนจำกลางคลองไผ่ ศาลจังหวัดเลยได้ตัดสิน คดีที่ ๒ ฐานความผิดต่อชีวิต พยายามฆ่า และความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน

วัดบูรพาภิราม ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ให้จำคุก ๒๕ ปี ๙ เดือน ตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] โดยให้นับโทษต่อจากคดีที่ ๑ คดีถึงที่สุด

๓) ตามกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลดโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดภายหลังและเป็นกรณีที่จะต้องจัดชั้น ให้จัดชั้นนักโทษเด็ดขาดผู้นั้น โดยถือเสมือนเป็นนักโทษเด็ดขาดเข้าใหม่ เว้นแต่เป็นนักโทษเด็ดขาดซึ่งอยู่ในชั้นต้องปรับปรุงมาก ให้คงชั้นต้องปรับปรุงมากไว้ตามเดิมซึ่งทำให้ผู้ร้องถูกจัดอยู่ในชั้นต้องปรับปรุงนับแต่คดีที่ ๒ ถึงที่สุด

๔) สำหรับคดีที่ ๑ ผู้ร้องได้รับการจัดชั้นเป็นชั้นกลางตั้งแต่วันที่คดีถึงที่สุด ตามกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ข้อ ๔๕ และเข้าเกณฑ์ได้รับการเลื่อนชั้นจากชั้นกลางเป็นชั้นดีในวันสิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ เลื่อนชั้นจากชั้นดีเป็นชั้นดีมากในวันสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ และเลื่อนจากชั้นดีมากเป็นชั้นเยี่ยมในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ ต่อมาเมื่อศาลจังหวัดเลยได้มีคำพิพากษาให้จำคุกผู้ร้อง คดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๕ เรือนจำกลางคลองไผ่จึงได้จัดชั้นผู้ร้องเป็นชั้นต้องปรับปรุงมากตั้งแต่วันที่คดีถึงที่สุด ตามกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์นักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง กำหนดความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ คดีสะเทือนขวัญ หรือคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๓ ผู้ร้องจึงไม่เข้าข่ายการได้รับพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๖๕ และไม่ได้เสียสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์

๕) ผู้ร้องได้รับประโยชน์ในการเลื่อนชั้นเป็นชั้นดีมากเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๗ และเข้าข่ายได้รับพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ พ.ศ. ๒๕๖๗ มาตรา ๙ (๒) ให้ลดโทษ ๑ ใน ๔

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการสอบสวนคดีล่าช้าจนเป็นเหตุให้ผู้ร้องเสียสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง^๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑^๒ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๙ วรรคสาม^๓ และคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ข้อ ๔.๔ การสอบสวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในคดีอื่น (ผู้ต้องหาอายุ) ข้อ ๔.๔.๒ ข้อ ๔.๔.๔ และข้อ ๔.๔.๕ วางหลักการทำงาน กำหนดขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในคดีอาญา
/โดยให้...

^๑ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

^๒ มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกร้องหาเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

^๓ ข้อ ๙ วรรคสาม บุคคลใดที่ถูกจับกุมหรือควบคุมตัวในข้อหาทางอาญา จะต้องถูกนำตัวโดยพลันไปยังศาลหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะใช้อำนาจทางตุลาการ และจะต้องมีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีภายในเวลาอันสมควร หรือได้รับการปล่อยตัวไป มิให้ถือเป็นหลักทั่วไปว่าจะต้องควบคุมบุคคลที่รอการพิจารณาคดี แต่ในการปล่อยตัวอาจกำหนดให้มีการประกันว่าจะมาปรากฏตัวในการพิจารณาคดีในขั้นตอนอื่นของกระบวนการพิจารณา และจะมาปรากฏตัวเพื่อการบังคับตามคำพิพากษา เมื่อถึงวาระนั้น

^๔ ๔.๔.๒ กรณีพนักงานสอบสวนจำเป็นต้องได้ตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่นไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดีในอีกคดีหนึ่ง ให้รับมีหนังสือแจ้งไปยังสถานที่คุมขังผู้ต้องหา เช่น เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่คุมขังผู้ต้องหาว่าผู้ต้องหาดังกล่าวเป็นบุคคลที่พนักงานสอบสวนต้องการได้ตัวไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดี ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับสถานที่คุมขัง อันจะเป็นประโยชน์ในการคุมขังผู้ต้องหา การพิจารณาปล่อยชั่วคราวหรือคัดค้านการปล่อยชั่วคราว

ให้พนักงานสอบสวนที่ต้องการได้ตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่น รับผิดชอบการขอให้ศาลออกหมายจับ หลังจากศาลออกหมายจับแล้ว ให้รับมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหาพร้อมกับส่งสำเนาหมายจับไปยังสถานที่คุมขังผู้ต้องหาโดยเร็ว

ฯลฯ

ฯลฯ

๔.๔.๔ ให้พนักงานสอบสวนรับผิดชอบดำเนินคดีกับผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่นให้แล้วเสร็จ โดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษในคดีเดิมก่อน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการโดยเร็ว การส่งสำนวนคดีที่ผู้ต้องหาบางคนถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลอื่น ให้พนักงานสอบสวนแยกสำนวนทำความเข้าใจผู้ต้องหาที่ถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดส่งไปยังพนักงานอัยการประจำศาลที่มีเขตอำนาจเหนือเรือนจำที่ผู้ถูกจำคุกต้องโทษอยู่ แม้ว่าจะอยู่นอกระยะเขตท้องที่หรือคนละจังหวัดก็ตาม ส่วนผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่นซึ่งคดียังไม่ถึงที่สุด ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ในกรณีคดีใกล้ขาดอายุความ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนประสานกับพนักงานอัยการเพื่อขอต่อศาลให้โอนตัวผู้ต้องหาไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี

๔.๔.๕ ในระหว่างที่ผู้ต้องหาอายุัดถูกคุมขังอยู่ เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่าไม่จำเป็นต้องขังผู้ต้องหาอายุัดไว้ระหว่างการสอบสวนในคดีที่ขออายัด เช่น ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์หรือยอมความกัน โดยถูกต้องตามกฎหมายหรือคดีเล็กน้อย ตามมาตรา ๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานสอบสวนรับมีหนังสือขอล่อนการอายัดตัวผู้ต้องหาดังกล่าวไปยังสถานที่ที่ขออายัดไว้โดยด่วนที่สุด

โดยให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของตัวผู้ต้องหา

๓.๒ กฎหมายได้คุ้มครองบุคคลที่เป็นผู้ต้องหาให้มีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม เช่น

- การกำหนดให้การสอบสวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในคดีอื่น ผู้ต้องหากระทำความผิดหลายคดีในท้องที่เดียวกัน หรือหลายท้องที่ และผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในคดีใดคดีหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนรับมีหนังสือแจ้งไปยังสถานที่คุมขังว่า ผู้ต้องหาดังกล่าวเป็นบุคคลที่พนักงานสอบสวนต้องการได้ตัวไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดี และให้ขอศาลออกหมายจับ หลังจากศาลออกหมายจับแล้ว ให้รีบสอบสวนผู้ต้องหาให้แล้วเสร็จโดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษในคดีเดิมก่อน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการโดยเร็ว

- กรณีที่การสอบสวนเสร็จสิ้นและมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาอาัยด หลังจากส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้ว ให้พนักงานสอบสวนหมั่นติดตามผลการสั่งคดีของพนักงานอัยการ จนกระทั่งพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกอาัยดต่อศาล และเรือนจำได้รับหมายนัดพิจารณาของศาลนั้นแล้ว หรือพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาอาัยดแล้ว ให้พนักงานสอบสวนรับมีหนังสือขอถอนอาัยดผู้ต้องหาดังกล่าวไปยังสถานที่ที่ขออาัยดไว้

- คดีที่ผู้ต้องหาบางคนถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลอื่น ให้พนักงานสอบสวนแยกสำนวน ทำความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดส่งไปยังพนักงานอัยการประจำศาลที่มีเขตอำนาจเหนือเรือนจำที่ผู้ถูกจำคุกต้องโทษอยู่

- คดีที่ผู้ต้องหาถูกคุมขังในคดีอื่นซึ่งคดียังไม่ถึงที่สุด หากเป็นกรณีที่คดีใกล้ขาดอายุความ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนประสานกับพนักงานอัยการเพื่อขอต่อศาลให้โอนตัวผู้ต้องหาไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี

๓.๓ จากการตรวจสอบปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องได้รับคำร้องทุกข้อไว้สอบสวนตามคดีอาญาที่ [REDACTED] เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ และได้สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน หาตัว

/ผู้กระทำความผิด...

กรณีที่การสอบสวนเสร็จสิ้นและมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาอาัยด หลังจากส่งสำนวน การสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้ว ให้พนักงานสอบสวนหมั่นติดตามผลการสั่งคดีของพนักงานอัยการ จนกระทั่งพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกอาัยดต่อศาล และเรือนจำได้รับหมายนัดพิจารณาของศาลนั้นแล้ว หรือพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาอาัยดแล้ว ให้พนักงานสอบสวนรับมีหนังสือขอถอนอาัยดผู้ต้องหาดังกล่าวไปยังสถานที่ที่ขออาัยดไว้โดยด่วนที่สุด

ผู้กระทำผิดเรื่อยมา จนกระทั่งทราบตัวผู้กระทำความผิด จึงได้ขอศาลจังหวัดเลยออกหมายจับผู้ต้องหา ทั้ง ๙ ราย และต่อมาทราบว่าผู้ร้องซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ต้องหาได้ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดขอนแก่น ผู้ถูกร้องจึงเร่งมีหนังสือไปยังเรือนจำจังหวัดขอนแก่นเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔ และได้สอบถามจากผู้ร้องที่เรือนจำจังหวัดขอนแก่นเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ จากนั้นได้สรุปสำนวนคดีเสนอให้พนักงาน อัยการสั่งฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ รวมเวลาทั้งสิ้น ๑๐ เดือนเศษ นับจากวันที่ได้รับ คำร้องทุกข์ โดยผู้ถูกร้องจัดทำบันทึกการสอบสวนคดีอาญาดังกล่าวเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

๓.๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้ปฏิบัติหน้าที่ตามขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติของ พนักงานสอบสวนในการทำสำนวนการสอบสวนคดีอาญาที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย และคำสั่งสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ โดยมีได้มีความล่าช้าในชั้นสอบสวน ประกอบกับเรือนจำกลางคลองไผ่ให้ข้อเท็จจริงว่า ผู้ร้องไม่ได้เสียสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการ ราชทัณฑ์ตามที่ผู้ร้องได้ร้องเรียน ในชั้นนี้ จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องกระทำหรือละเลยการกระทำ อันเป็นการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง กรณีการสอบสวนคดีล่าช้าจนเป็นเหตุให้ผู้ร้อง เสียสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์

๓.๕ อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า ผู้ถูกร้องมีหนังสือขออายัดผู้ร้องไว้ต่อเรือนจำกลาง คลองไผ่เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ ต่อมาพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ร้องต่อศาลจังหวัดเลย เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องจะต้องถอนอายัดผู้ร้องเนื่องจากหมดความจำเป็นตามคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ แต่ผู้ถูกร้องมีหนังสือขอถอน อายัดผู้ร้องไปที่เรือนจำกลางคลองไผ่เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๖ ซึ่งล่วงเลยกว่า ๒ ปี แม้เรือนจำ กลางคลองไผ่ให้ข้อเท็จจริงว่าผู้ร้องไม่ได้เสียสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์ แต่เพื่อให้ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเป็นไปตามคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและเกิดการ คุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมให้แก่ผู้ต้องหาได้ดียิ่งขึ้น จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือ แนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้าน การคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๘ จึงมีมติว่า ในชั้นนี้ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบ

มาตรา ๔๒ โดยให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือสั่งการไปยังหน่วยงานในสังกัดให้ตรวจสอบและถอนการอายัดผู้ต้องหาในทันทีที่หมดความจำเป็น ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ